

PRESENTATÖR: Vi på specialpedagogiska skolmyndigheten arbetar för att alla barn, elever och vuxenstuderande, oavsett funktionsförmåga, ska nå målen för sin utbildning. I podden förklarar, fördjupar och diskuterar vi specialpedagogik, och ger goda råd till dig som arbetar i eller har barn som går i förskolan och skolan.

ERIKA: Jag heter Erika Bergman och jobbar på specialpedagogiska skolmyndigheten, och i dag har jag med mig några spännande gäster här i studion. Vi ska prata om ett ämne som väckte stor uppmärksamhet i media i slutet av 2018. I flera reportage och inslag, så lyftes situationen för elever där det hade gått så långt att de hade hamnat i ett läge där de stannade hemma från skolan, för att de mådde dåligt av att vara där helt enkelt. Och i flera av de här fallen så handlade det om elever med funktionsnedsättning, och de upplevde att skolan inte var anpassad till deras behov. Och vi har med oss gäster här i dag som kommer att berätta om hur de har jobbat med just de här frågorna, hur ni brottades med problematisk frånvaro bland elever och det bland annat var svårt med övergången från grundskola till gymnasieskola. Men med ett nytt arbetssätt så har ni ju fått ett fungerande sätt för att åtgärda frånvaron, men ni har också kunnat arbeta mer förebyggande. Så då vill jag säga välkomna till er. Linda Gagner, som är speciallärare, Ann Tunell som är specialpedagog från Tierps kommun. Och med oss i studien så har vi också Helene Fagerblad, du är ju rådgivare här på

2019-05-28

specialpedagogiska skolmyndigheten, och i ditt arbete så möter du många skolor som behöver stöd just i hur de ska anpassa undervisningen och skoltillvaron, kan man också säga, för elever, så att det fungerar på ett bra sätt för elever med funktionsnedsättning. Du har ju följt och också stöttat Linda och Ann i det här arbetet, som de ska berätta om, så att varmt välkommen till dig också. Ni har ju gjort en intressant och lärorik resa, och vi fick tjuvlyssna lite här i början, när ni ... innan vi kom i gång med inspelningen. Och det har varit ... det var väldigt spännande att lyssna. Jag bara tänker, kan inte ni bara börja med att beskriva hur det såg ut i er kommun när ni liksom såg att ni behövde göra det här utvecklingsarbetet? Vad som var utgångsläget för er i Tierps kommun.

LINDA:

Ja, utgångsläget var att vi är en kommun som har haft låg målpuffyllelse. Vi har haft svårt att, på gymnasieskolan där vi jobbar, få en läromiljö som räcker till för alla elever som kommer från grundskolan som behöver lite mer stöd på olika sätt. Och på gymnasieskolan behövde vi se över hur vi kan göra det bättre för att de ska klara övergången från grundskola till gymnasieskolan, och hur vi på gymnasiet ska få dem att komma till skolan, vara kvar i skolan, och lära sig. Så att då blev vi uppmanade från SPSM att söka SIS-medel, och i den här nya formen proaktivt stöd för likvärdig utbildning. Så vi sökte och fick medel och ja, det var väl starten. Att fånga upp elever från grundskolan som har varit hemma och göra det bättre för dem på gymnasiet.

ANN:

Vi har en samordnare för elevhälsan i Tierp som heter Karina Vallström. det var hon som skickade ett mejl till oss

2019-05-28

och sa att ”det här tycker jag skulle kunna passa er, att söka medel. Så hon var med från början som samordnare för hela elevhälsan i Tierps kommun, så kan vi väl säga.

ERIKA: Ja, just det, och SIS-medel, det är ett utvecklingsbidrag som man kan söka från vår myndighet. Och så sen just det här, som ni ... det här erbjudandet ni fick, då ingick det också just att man hade stöd av handledare, som ju är rådgivare hos oss. Och i det här fallet var det ju Helene, som är med oss i studion. Vad betydde det då för er? Jag tänker just dels att ni fick det här ... alltså, ja, det fanns ett ekonomiskt bidrag, men det fanns också ett externt stöd i såna fall, i form utav rådgivare från vår myndighet. Vad tyckte ni att det ... vad innebar det för själva det här arbetet och förutsättningarna att komma i gång?

LINDA: Jag tror att när man är i en verksamhet är i en verksamhet och jobbar med saker, så är det alltid bra att få ögon utifrån, som kommer in och, ja, visar olika perspektiv och hur vi kan tänka, hur vi kan göra, stöttar oss under hela vägen. Så att det har varit jätteviktigt och bra för oss.

ANN: När vi nu blev ombedda att söka de här medlen, så var det så att vi två här nu, som står här i dag, kände att ”det här brinner vi för, vi ser alltså svårigheten, men vi skulle vilja delta i att utveckla någonting”. Och då känns det otroligt angeläget att ha personer utifrån som kan vara delaktiga. Vi hade ju ingen, från början, på skolan ... rektorn var naturligtvis delaktig, men jag känner, att ha någon utifrån känns väldigt bra. Därför att det lyfter, dels våra idéer och tankar, men det utifrån visar också för befintlig personal eller rektor eller myndigheten, att det här är någonting som

2019-05-28

kommer att gagna inte bara vår skola, utan även i ett bredare perspektiv, tänker jag. Så att det var väldigt viktigt med de personer som blev delaktiga utifrån.

ERIKA: Mm. Men hur gjorde ni då? Hur kom ni liksom i gång? Vad var det ni behövde börja med och vilka behövde ni prata med, och så vidare, för att få det här arbetet att börja fungera?

LINDA: Vi började med först att ... i projektgruppen så gjorde vi en plan, vad vi skulle göra. Sen så informerade vi ledningsgruppen, på grunds... de som är i grundskolan. Där även skolchef och utbildningschef och Karina Vallström, som är samordnare för elevhälsan ... tillsammans med vår rektor, där vi informerade att vi har fått medel och vad det innebar och hur vi tänkte att vi skulle jobba med ... i det här som vi kallar Trygg övergång.

ANN: I det mötet så talade vi då också att vi har personer utifrån som kommer vara delaktiga. Och det tror jag är en viktig del, att man förstår att det finns intresse utifrån. Det är inte bara att vi har en låg måluppfyllelse i vår kommun, utan vi har personer utifrån som känner sig angelägna att delta i projektet. Det tror jag var viktigt när vi hade alla de här aktörerna med.

ERIKA: Just det, att man såg att det fanns ett intresse att stötta.

ANN: Absolut, absolut. Ja, det är viktigt.

ERIKA: Ja, just det.

LINDA: Och där kan man flika in, Helene och Fridas roll, som var med oss under hela resan. Det har ju också gett en slags

2019-05-28

tyngd till arbetet på skolan, mot våra kollegor eller med våra kollegor, att vi har haft rådgivarna med, delaktiga. Och även utåt, när vi träffar grundskolorna. Så om man ska backa till det, vad det ger.

ANN: Och jag tänker, både Helene och Frida har varit delaktiga med att presentera sig på gymnasieskolan som vi arbetar. Det var också trevligt att få ett ansikte. När vi pratar med våra kollegor, så har de ändå ett ansikte, och de ... det var många som inte visste vad SPSM var för någonting. Att dels liksom få den presentationen, gjorde kanske att det var personer på skolan som på något vis går in och tittar ”vad kan jag som lärare få ta del utav i SPSM:s arbete?” och frågeställningar som man kan ha.

ERIKA: Men vad gjorde ni då sedan, efter att ni hade informerat och berättat om att ”nu kommer vi börja jobba med det här projektet och vi har det här målet”, och så vidare. Vad var ... vilka konkreta aktiviteter var det ni behövde göra?

LINDA: Då fick vi, från rektorerna, namn på olika elever som skulle kanske vara hjälpt av att vi träffar dem innan skolan på vårterminen och under sommaren. Så då, när vi hade fått namnen, så kontaktade vi både elev och vårdnadshavare, så började vi med ett samtal. Ibland var samtalet tillsammans med elev och vårdnadshavare, ibland var det elev för sig och vårdnadshavare för sig. Och så för varje elev så blev det en plan, hur vi skulle lägga upp för att de skulle kunna påbörja gymnasiestudierna till hösten.

ANN: Och det som jag tycker också är viktigt att belysa i det här, det är att eleven kunde säga att ”jag vill gärna träffa er flera

2019-05-28

gångar från gymnasiet. Jag vill gärna möta en mentor, som kanske kommer vara min. Jag vill också se hur lokalerna ser ut. Vad händer om jag inte kommer första skoldagen?” Alltså att veta att man då har en person som kan vara den som är elevstödjare, gentemot både elev och vårdnadshavare, gjorde, tror jag, att stressen under sommaren inför skolstarten, den minskade ändå. Även om det var nervöst att börja skolan, så minskade den, därför att man kunde höra [hör inte 0:09:16] under hela sommaren till elevstödjaren, för att återkomma, frågor dyker upp när det närmar sig. Och det är en väldigt, väldigt viktig sak att ta del utav här i projektet. Att en elevstödjare som finns tillgänglig, det är nummer ett, tycker jag.

ERIKA: Hur var det sen då, när terminen drog i gång?

ANN: Ja, men vi hade ju då elever som vi hade cirka ... jag tror att det var 18 elever till slut, som skulle börja på gymnasiet. Inte i nationella program allihopa, utan det var både nationellt program, IM-programmet och i en annan grupp, där man gjorde mer individuellt anpassat schema. En del av eleverna hade vi mött upp genom att möta dem redan vid bussen kanske, och följa med till skolan. Några hade redan skapat en kontakt med någon annan på skolan, som skulle börja där. Så att skolstarten var väldigt individuell. De elever som skulle vara i den grupp som inte har ett ordinarie schema, utan ett väldigt individuellt schema. De valde vi att inte börja samma skolvecka som övriga. Och det hade vi talat om för vårdnadshavare. Vi talade om för eleven att ”det kommer inte vara så att ni börjar första skolveckan, därför att då är det så mycket som ska liksom få starta upp

och schematekniskt och så vidare”. Så att de började veckan efter, och då blev det också så att man började inte hela den gruppen samtidigt, utan man mötte upp en och en och gjorde upp schemat med elev och vårdnadshavare. Man gjorde upp ”vilket ämne skulle du vilja läsa?” och så vidare. Så att det var väldigt, väldigt individuellt i den här elevgruppen.

ERIKA: Mm. När ni började i det här arbetet då, träffade ni skolorna då också? Vad fick ni för reaktion från dem som jobbar i verksamheten? Jag tänker inte då bara på skolledare, utan också från dem som jobbar.

ANN: Som elevstödare så var man kontakt med grundskolan vid uppstarten, och det var ju alltifrån för att påminna sig om vad var det som var framgångsfaktorer och vad det var för fallor vi kunde komma i. Så att elevstödjaren hade kontakt med den tidigare grundskolan, för att se att vi har uppfattat det här rätt och att vi inte ska göra samma misstag som man kanske har gjort. Det var väldigt angeläget. Sen så fasas det där ut, så att nästa gång man träffade grundskolan, det kunde vara långt senare, för att tala om ”hur ser det ut? Vad var det som har blivit runt den här eleven som ni har kommit med kontakt till vårt Trygg övergång?” Och då bara för att de ska veta hur det ser ut, så har vi träffat upp då både elevhälsoteamen eller grundskolans mentorer, för att berätta om ”vad har hänt med den elev som ni har varit oroliga för, som inte gick i skolan?” Den feedbacken är också väldigt viktig för grundskolan att få, därför att de vill ju också bygga på goda erfarenheter. Och då kan den

2019-05-28

diskussionen lyftas senare kanske, i sin grundskola, utifrån vad vi har gjort.

LINDA: Jag tänker, vi kanske ska backa och säga att innan vi träffade elever och vårdnadshavare, och mellan ledningsträffen och elevvårdnadshavare, så träffade vi alla elevhälsoteam ute på de fyra grundskolorna. Där vi fick information ifrån skolan, hur skolan har varit.

ERIKA: Så då kan man säga så, ni pratade med skolledning, ni pratade med de som var närmast eleverna. Elevhälsoteam, mentorer, vårdnadshavare, elever. Vad var liksom ... om man skulle sammanfatta reaktionen, hur skulle ni säga att den var från de här olika grupperna ni mötte, när ni presenterade det här första gången?

LINDA: Det var nog olika på vilket rektorsområde vi var på. Överlag tror jag det ändå var positivt att vi kommer och vill stötta de här eleverna. Sen såg det lite olika ut ... där tror jag, vi har pratat om det, att vi tycker att vi var tydliga med vad det här innebar och vad vi skulle göra. Sen så efter ... när vi närmade oss sommaren, så kommer det ... ringer det mentorer som har hört talas om det här under våren, och säger ”jag har en elev till som jag tror skulle vara hjälpt av det här”. Så att vi kanske inte var så tydliga som vi tyckte. Det är svårt i hur man formulerar och vad man vill, men överlag tror jag ändå att det var positivt. För då har man känt sig ganska maktlös, man upplever att man har gjort allt från skolan. Och även vårdnadshavare tycker kanske att skolan inte har gjort tillräckligt. Och där är vi noga med att säga att ... alltså ja, det har varit, nu tittar vi framåt. Så att

2019-05-28

man inte ... grundskolorna gör ju allt vad de kan, där de är, i deras situation.

ERIKA: För det tänkte jag också på, för vi förpratade ju lite inför att ni skulle medverka i podden, och då tryckte ni väldigt mycket just på den där frågan om att det är viktigt att titta framåt. Varför är det så viktigt tycker ni?

ANN: Jo, men jag är övertygad ... eller vi är övertygade om att grundskolorna gör allt vad de förmår, vårdnadshavare gör allt vad de förmår. Det är väldigt viktigt att veta att man har verkligen försökt tidigare. Det som är nu, när vi tar emot elever som kanske har avstått, eller redan från mellanstadiet inte varit aktiva i skolan. Det här har ju cementerat väldigt starka känslor. Både hos vårdnadshavare, hos eleven och naturligtvis skolan. Det blir alltså väldigt, väldigt knivigt att lösa det här. Men vi är egentligen inte intresserade att ha en slags beklagan när vi träffar elever och vårdnadshavare. Däremot så vill vi höra, vad har varit framgångsrikt? Vad kan vi bygga vidare på? Det är jätteangeläget. För annars kan det bli en smutskastning som inte känns bra att vara del i, som vi då i vårt SIS-medel-projekt ska vara liksom positiva till. Att vi tror på eleven, vi tror på vårdnadshavaren, vi ska göra på något positivt sätt framöver.

ERIKA: Och hur fortsätter ni sen då, tänker jag? Ni kom i gång, elever ... ni hade liksom lyckats ringa in vad det fanns för behov och mötte dem. Men hur fortsatte det sen?

LINDA: Täta uppföljningsträffar med elev, vårdnadshavare har det ibland varit daglig kontakt med, och daglig kontakt med en

2019-05-28

del elever. Och en del har det varit mer att vi har varit i kontakt med mentorer och undervisande lärare kring eleven, tala om vad eleven behöver för typ av stöd i undervisningen. Det är liksom både stöd i undervisningen och stöd på sidan om med ... kan vara fritiden eller hur man ... saker som påverkar ut... alltså på hemmaplan, som påverkar tiden i skolan. Så att elevstödjarna har jobbat mycket med det som påverkar utanför skolan, så att det ändå ska gå bra för eleven i skolan. Och jag och Ann har väl jobbat mer med den pedagogiska biten, att titta på vilket stöd eleven behöver i skolan, i klassrummet, för att klara av studierna.

ANN:

Vi har också tänkt på det här, som Linda var inne på, att det är inte bara en del som kanske har gjort det svårt för elev och vårdnadshavare. Det betyder att det kanske är någon ytterligare aktör som behöver komma in. Och då har vi någonting som heter Familjecentralen, där det inte är en dokumentation, det är inte en socialtjänst, utan man kan som vårdnadshavare och elev gå dit och prata om ”vad är det för någonting jag som vårdnadshavare behöver stöttning i? På vilket sätt ska jag göra det enklare för mitt barn att komma vidare till skolan?” Så att vår elevstödjare har haft de kontakterna, även med BUP har elevstödjaren haft. Och det är ju angeläget att veta att det finns flera som kommer arbeta. Skolan är en del, men det är så komplext, så att vårdnadshavare och elev behöver kanske flera runt omkring, för att det här ska leda framåt för eleven.

ERIKA:

Var den här Familjecentralen en del av projektet, eller fanns det innan?

2019-05-28

ANN: Den fanns innan, det fanns innan. Det som Familjecentralen också har önskat, det är att vara delaktig i elevens skolgång. För de kan ha en familj som går på regelbundna samtal, och det kan handla då om den här problematiska frågan. Det som har varit, som nu ska bli bättre tänker jag, det är att man har suttit och önskat ett samarbete med skolan, men man har inte kontaktat skolan. Skolan har inte heller vetat om att kanske vårdnadshavare och elev har gått på de här samtalen på Familjecentralen. Så att ska vi nu titta framåt, så känns det som att vi måste påtala för Familjecentralen att ”har ni ungdomar som ska börja på gymnasiet, ni har haft ett gott samarbete ... kan ni då lägga fram att ni skulle vilja samarbeta med gymnasieskolans EHT? För då får vi ytterligare nätverk”. Så att det måste vi liksom framföra till Familjecentralen, för att önska och vi vet inte om, då kommer vi liksom inte tillsammans.

ERIKA: Ja, men nu skulle jag vilja vända mig till dig, Helene. Du som är rådgivare, som ju har följt det här arbetet. Hur tycker du att det har varit? Jag tänker, Tierp har ju sina förutsättningar och har jobbat och fått ett bra resultat. Ser du att det finns andra skolhuvudmän och skolor som skulle kunna ta intryck av det de har gjort?

HELENE: Ja, absolut. Jag tror ju att alla verksamheter och huvudmän har väl kanske sina egna utmaningar, men inom det här området som Högbergsskolan nu har jobbat med det här projektet ... och då handlar det ju väldigt mycket om dels att främja närvaro, men också förebygga och åtgärda den frånvaron som finns. Det är ju såna utmaningar som man har nästan överallt. Och då tycker jag att det man har

2019-05-28

lyckats så bra med på Högbergsskolan, i det här projektet, det är att ringa in de områden som är viktiga för att jobba med de här frågorna. Dels att jobba på individnivå, liksom med relation. Att avsätta personer som möter upp eleven, som elevstödjare. Men också på organisationsnivå, att man tittar i hela styrkedjan, har man gjort här. Man har tagit in även såna områden som kanske ligger utanför skolans ansvar egentligen. Och just att jobba främjande också, titta på ”hur jobbar vi med utbildning och med lärmiljö på vår skola?” För att också få eleverna att stanna kvar i utbildningen och på skolan.

ANN:

Jag tycker också så här, att om vi tänker de elever som ska börja på gymnasiet, så har grundskolorna ett uppdrag som är annorlunda än vårt. Grundskolan ... det är en skyldighet att gå i grundskolan, men gymnasieskolan är en frivillig skolform. Även om vi i dag vet att vi bör gå på gymnasiet, så känner jag att olikheten redan där är väldigt svår liksom. Men jag tror att skulle vi kunna få en likvärdighet i våra grundskolor, när det gäller ”på vilket sätt skapar vi en skola som känns inkluderande, accepterande, till de olika individerna?” Det tror jag är väldigt, väldigt viktigt. Och det känns som att det har kommit så långt i vårt projekt i dag, att vår kommun ser det här som angeläget. Så att vi har redan bildat en liten grupp som ska jobba med att främja närvaro, främja relationer, och se att det blir likvärdighet från varje grundskola. Att vi har en plan, på vilket sätt möter vi upp vårdnadshavare, elever? Och att vi följer den planen på varje grundskola. Det är så mycket enklare då att analysera och se, vad är det som händer på de olika grundskolorna? Här pratar vi också ekonomiskt att man

behöver ... i [hör inte 0:22:22] behöver man veta, vad är det som är gynnsamt i den ena grundskolan men inte i den andra? Handlar det om elevunderlaget? Handlar det om personalen? Vad är det för någonting? Det måste man liksom kunna grotta in sig i, men då ska det vara en likvärdighet i hur man möter upp frånvaro och närvaro. Och det känns väldigt bra, att vi har kommit så långt, att de har tänkt här att ”nu behöver vi ha den här gruppen som sätter sig ner från varje grundskola”. Och det är personer från grundskolan, det kan vara ... vi har en biträdande rektor, jag som specialpedagog från gymnasiet. Men sen har vi då två skolsköterskor, vi har en psykolog, vi har en kurator. Så att det har varit en blandad professionsgrupp, men vi sitter från olika skolformer och ska ändå liksom se att ”det här ska vi tillsammans ...” Att just ha den känslan i kommunen, ”tillsammans så ska vi göra det här”. Det känns väldigt skönt.

HELENE:

Jag tänker så här också, att nu har Tierp jobbat på huvudmannanivå, och det här projektet har ju varit väldigt positivt på det sättet att hela styrsidan har varit med. När vi har varit och mött er, så har ju vi mött också kommun... alltså att man har suttit med elevhälsochef och så. Men jag tänker mig att man kan göra den här typen av projekt, även att man börjar i sin egen verksamhet. Viktigt är ju då givetvis att rektorn är med, och rektorn har ju varit en väldigt viktigt person i inledningen framför allt, för ert projekt också. För att det här är någonting som måste ... det måste verka på skolledningsnivå, eller på huvudmannanivå, för att det ska få effekt. Att man ska ha tyngden att kunna genomföra de här olika sakerna som projektet då driver.

Men just det här, att kartlägga sin egen verksamhet och få syn på ”vad är det vi behöver satsa på?” och fokusera på det under en period. För tanken är ju också att de här rutinerna och strukturerna som man bygger upp kanske under ett eller två år nu, kommer det här projektet vara ändå. De ska ju finnas kvar. Så att man bygger upp rutiner som kan jobba med de här frågorna och så att det blir liksom en bestående effekt.

ERIKA: Just det, och det är där som det blir viktigt att ha en ledning med sig.

HELENE: Ja, verkligen.

ERIKA: Om det nu handlar om skolhuvudmän eller om rektor eller ... just det. Finns det någonting som ni tycker har varit svårt under det här arbetets gång? Någonting som har varit särskilt utmanande?

ANN: Vi har suttit och klurat på det här, Linda och jag, och vi kom fram till, tiden. Det kräver alltså en hel del tid, utöver de ordinarie arbetsuppgifterna som vi har på gymnasieskolan, som specialpedagog i att titta på det här med organisation. Men dessutom har det här projektet, som vi ska liksom driva, det har varit tiden som vi har känt har varit det som har varit svårt. Annars så känns det som att vi har haft ... och väldigt bra förutsättningar med att ha skolledning, ha politiken och på huvudmänna... delaktiga i det här. Man har förväntat sig de framsteg som vi har i dag, inte kanske fullt ut, men om vi nu ska skryta så kan jag säga att vi har 18 elever som vi tog emot i projektet, med väldigt olika förutsättningar. Av de 18, så går 16 i skolan i dag. Och

2019-05-28

de nu elever som var allra, allra skörast har i dag också önskat att få utvidga sin skoltid, och det känns ju som något väldigt kul att få säga. Att eleven har själv kommit och bett om ”kan jag få plugga lite mer i skolan?” Och det är de som är delaktiga, det är de som styr över sin skolutveckling. Och det är det som vi känner är så framgångsrikt och vi vill jobba vidare med det.

ERIKA: Men kan man då säga att ni ... nu har ni hittat ett arbetssätt som innebär att det faktiskt inte finns liksom problematisk skolfrånvaro i er kommun, eller där ni jobbar?

LINDA: Det finns ... alltså det finns ju fortfarande, men vi har ändå hittat ett sätt att jobba för att minska det, tänker jag. Och sen allt som vi har lärt oss på det här första året i det här projektet, gör ju att vi nu kan göra på ett annat sätt i det andra året, att bygga på alla erfarenheter som vi har fått, som gör att vi tror att det kommer bli ännu bättre för våra ungdomar ... barn och ungdomar som kommer till gymnasieskolan.

ERIKA: Vad kommer att hända framgent? Vad är nästa steg för er nu?

LINDA: Vi är precis inne i samma fas som vi var förra året, när vi är ute och möter grundskolorna och elevhälsoteamen, för att fånga upp vilka elever de ser som är i behov av det här stödet. Samtidigt som vi fortsätter att jobba på gymnasiet med lärmiljön och med lärarna, att hitta arbetssätt i klassrummet, där vi har Kenth Hedevåg som kommer och jobbar med en grupp lärare till. Så att vi får ett gemensamt språk när vi pratar om eleverna som behöver stöd.

2019-05-28

Kombinationen av ... ja, av alla erfarenheter, gör att vi bygger på, jobbar vidare.

ANN:

Jag vill också säga en till sak som känns bra inför det här året. Det är att vi har tryckt upp en broschyr, som handlar om vår gymnasieskola. Vilka det är som arbetar i Trygg övergång. Så att när grundskolan pratar med vårdnadshavare och elev inför skolstarten, så kan man lämna över den här broschyren, där Trygg övergångs ansikten finns med. Det säger ju några av eleverna att ”det var jätteskönt, för då visste jag vem det var som pratade med mig i telefonen”. Det har varit en bra sak att ta med sig inför man ska göra någonting sånt här enklare. Sen tänker jag också att de här eleverna som kommer till oss i den här omgången, så är det fortfarande så att det är väldigt olika från de olika grundskolorna med problematisk frånvaro. Vi har, ifrån en av grundskolorna, ingen problematisk frånvaro över huvud taget, men flera elever som kommer att behöva komma in i Trygg övergång, därför att de kanske har ... antingen kan det vara NPF eller det handlar om någonting annat. Men det är intressant att säga att det fanns ingen problematisk frånvaro. Så att det här är intressant inför kommande läsår, att kunna diskutera och sen diskutera i den här gruppen, som jobbar i vår kommun med frånvaro och närvaro. Att det ser väldigt olika ut, men det ska bli inför ... nästa omgång, nästa läsår, så ska det vara likvärdigt.

HELENE:

Jag tänker, det som är viktigt att komma ihåg, tycker jag, när man jobbar med de här frågorna är ... det kommer alltid komma nya utmaningar och svårigheter, tänker jag, som man möter, och svackor. Men det som är så viktigt i det här,

2019-05-28

det är att ni har till exempel hittat en systematik. Alltså att man kan jobba systematiskt med frågorna, och då kan man ju så att säga fortsätta jobba, även om det blir perioder där man möter utmaningar, så har man liksom ett systematiskt arbetssätt. Och det är det som är den stora vinsten, tror jag, att om skolor och huvudmän hittar det. Då går det att jobba med de här frågorna på ett bättre sätt.

ERIKA: Just det. Till slut här, det börjar bli dags för oss att avrunda, men jag tänker bara ... vi har pratat om det på många sätt, men ni ska ändå få en chans att ändå sammanfatta lite kort. Om vi nu skulle tänka oss att det finns personer som lyssnar och som skulle vilja liksom ... man vill börja jobba med den där frågan på ett mer strukturerat sätt, och man är inspirerad av det man har hört här. Hur skulle ni säga att man kommer i gång? Råd från er? Hur kan man börja att arbeta för att både åtgärda frånvaro, men också då komma till det här att främja närvaro bland elever?

ANN: Nummer ett är ju, som Helene sa tidigare, att man ska ha en rektor som jobbar med elevhälsoteamet och ser vinningen utav att man lägger lite mera tid på någonting som man tänker att det skulle kunna gynna våra elevers närvaro i skolan. Så rektor tillsammans med personer ifrån elevhälsoteamet. Jag tror också att man bör tänka att det ska vara någon med en pedagogisk utbildning, för det kan jag säga, att vi ser i dag att många utav lärarna har varit tvungna att förändra lite grann i sin undervisning, eller i sitt sätt att förhålla sig, med relation till eleven. Så att personer ifrån elevhälsoteamet bör vara någon med pedagogisk bakgrund.

2019-05-28

HELENE: Nej, men man behöver göra en kartläggning i sin egen verksamhet. Vad är det som ... man kan ju ha vissa saker som fungerar bra redan, och bygga vidare på dem. Men ser man att man har områden där man kanske inte fångar upp eleven tillräckligt tidigt till exempel, då är det där man måste sätta in insatser. Så titta på sin egen verksamhet, var är det vi brister? Och vad behöver vi liksom skapa möjlighet för utveckling i? Och sätta i gång, fokusera och gärna göra ett projekt. Det finns ju möjlighet att söka SIS-medel för ... framför allt för våra elevgrupper. Vi har ju ingång elever med funktionsnedsättning, men det blir ju ändå så att det påverkar skolan på andra sätt också. Men fokusera och hålla i den här processen, det är jätteviktigt.

ERIKA: Alltså fokusera, du tänker att inte släppa, eller att inte lämna för tidigt?

HELENE: Ja, när man har liksom valt sina områden, så att säga, och ser att "det här behöver vi bli bättre på". Gjort den här kartläggningen och sen sätta i gång. Och vara en projektgrupp, för det såg vi tidigt, tänkte jag, när vi mötte Högbergsskolan. Att vi sa till och med det att "ni kanske behöver en tjänst till". Att jobbar man kommunövergripande, då är det ett ganska stort projekt. Och vi ser ibland att det kan hänga på en person när man gör projekt, och det kanske är bättre då att dela, så att säga, tjänsten på flera, så att man blir en projektgrupp. Även om man jobbar kommunövergripande då, kanske att man är fler. Så att jag tror att det är viktigt att man delar upp, så att säga, arbetet, så det inte sitter en person bara som spindeln i

2019-05-28

nätet. Utan att man ser att det blir implementerat på ett bra sätt i verksamheten.

ANN:

Det Helene nämner är också någonting som vi har sett i vårt elevhälsoteam i dag. Linda, som nu är vår chef över elevhälsoteamet, känns väldigt bra. Nära kontakt med rektorer, och samtidigt över vårt elevhälsoteam ansvarig. Jag tycker att det som håller på att hända hos oss nu, det är att mentorena är ytterst ansvariga till att se om elever inte dyker upp eller så. Men när det blir en ... ett problem. Om mentorn känner att "nej, jag ser inte den här eleven så ofta längre". Snabbt ska det vara till elevhälsoteamet, och sen har vi ... från vårt elevhälsoteam har vi en person som knyter sig till den mentorn, för att arbeta med frånvaro eller närvaro. Det betyder att mentorn är inte ensam, utan det är en ifrån elevhälsoteamet som samarbetar. Och då kommer eleven känna det här, att mentorn behöver inte kanske gå in i det som kan vara det svåraste att prata om, utan det är någon ifrån elevhälsoteamet som går in och ... utifrån vad eleven nu lyfter, som gör att det är svårt att kanske komma till skolan, så kan det vara en annan person som ska komma in. Inte kanske just den, utan det kanske ska vara en SYV som ska komma in. Eller alltså, man bollar tillsammans med mentor och elev. Vem är det som ska ta vid för att det här ska bli gynnsamt? I dag när många elever i årskurs tre säger att gymnasiearbetet är det som är allra, allra mest jobbigt att ta tag i, att komma framåt. Det är en stressfaktor som är hiskelig, kan jag säga, på gymnasiet. Då är det så att när vi nu ser den här frånvaron, och så är det kopplat till gymnasiearbetet. Hur ska vi då i skolan göra så att den här eleven inte stannar hemma på grund av gymnasiearbetet?

Ja, då kanske vi måste lyfta en pedagog som ska knyta, för vi har pedagog som är ... som vi kan kalla, som är lös [hör inte 0:35:21], som kommer att kunna möta den här unga personen, att stötta och arbeta med i studion. Det är också en del som vi ser, att vi kommer arbeta vidare med framöver, och kommer ha kvar. Så det är ju någonting som en skola kan absolut göra, att ha en person som är mera lös och kan möta upp ungar som tycker att ”skolarbetet som ska levereras orkar vi inte med”, och då stannar man hemma och det blir övermäktigt.

LINDA: Nej, men det vill vi väl trycka på. Det vet jag inte om vi har fått fram, men att ha en person som inte är schemalagd har verkligen varit A och O för hela projektet och arbetet mot grundskolor och på Högbergsskolan, alltså på vårt gymnasium.

ERIKA: Jag tänker att det som ni har sagt här, där vi nu avrundar, det är faktiskt att just flexibilitet är en viktig sak. Jag tänker både du Helene, när du beskriver att det är bra att det inte bara är en person, att det bara bygger på en person. Utan att försöka se till att det är flera som delar. Men också som ni säger, att det finns en person med utrymme att ta sig an där behoven är störst. Jätteintressant. Ja, med det så tror jag faktiskt att vi får avrunda det här jätteintressanta samtalet. Tusen tack för att ni kom hit i dag och delade med er av ert spännande arbete från Tierps kommun. Och tack också till dig Helene som är rådgivare, som kunde lyfta blicken och beskriva vad vi behöver jobba med framgent för den här viktiga frågan.

ALLA: Tack, tack.

ERIKA: Rubriken för nästa avsnitt, det är ”hela skoldagen måste räknas”. Och med det menar vi både lektioner, raster, fritidstid och till exempel den tid man är i matsalen. För där sitter vi fokus på hur viktigt det är med anpassningar och stöd under hela skoldagen.

PRESENTATÖR: Tack för att du lyssnat på specialpedagogiska skolmyndighetens podd. Fler avsnitt kan du hitta på vår webbplats och där poddar finns. Om du vill veta mer om oss och vilket stöd vi erbjuder, gå in på vår webbplats spsm.se. Följ oss även på Facebook, Twitter och Instagram.